

Danske domme i straffesager 1957-58.

Ved højesteretsdommer TH. GJERULFF.

Straf og sikkerhedsforanstaltninger.

Under henvisning til bemærkningerne i referaterne i N.T.f.K. 1952 p. 263, 1954 p. 223 og 1957 p. 290 angående spørgsmålet om anvendelse af straf eller sikkerhedsforanstaltninger, navnlig psykopatforvaring, overfor særlig grove og farlige forbrydere, kan nævnes H.D. 2. september 1957 (*U. 1957 p. 1005*). Sagen angik en 29-årig mand, der tidligere var straffet bl. a. for vold mod en ham ubekendt kvinde og flere gange for tyveri, og som nu under påvirkning af spiritus havde gjort sig skyldig i forsøg på manddrab overfor en 5-årig niece og i under særdeles skærpente omstændigheder ved vold at have tiltvunget sig anden kønslig omgængelse end samleje med hende. Endvidere var han fundet skyldig i nogle mindre tyverier og et forsøg herpå. Retslægerådet havde bl. a. udtalt, at han ikke var sindssyg eller åndssvag, men normalt begavet. Karakterologisk måtte han betegnes som psykopat, holdningsløs, selvhævdende og affektlabil, og særlig under påvirkning af alkohol trådte disse karakteregenskaber stærkt frem. Han havde i en årrække været hengiven til alkoholmisbrug og måtte betegnes som forfalden til drukkenskab. Han kunne ikke betegnes som seksuelt abnorm, men under alkoholpåvirkning var hans seksuelle hævninger svækkede, hvorved hans seksuelle såvel som hans øvrige adfærd kunne blive præget af råhed og brutalitet. Retslægerådet anså ham ikke for egnet til påvirkning gennem straf og tilrådede anbringelse i psykopatforvaring, hvor spørgsmålet om kastration eventuelt kunne tages under overvejelse. Ved Vestre Landsrets nævningedom blev spørgsmålet om henførelse under straffelovens § 17 besvaret bekræftende, og han blev derefter fundet uegnet til påvirkning gennem straf og dømt til anbringelse i psykopatforvaring. Højesteret fandt derimod ikke tilstrækkeligt grundlag for at anse tiltalte for uegnet til påvirkning gennem straf og idømte ham fængsel i 14 år.

Endvidere kan henvises til H.D. 13. oktober 1958 (*U. 1958 p. 1133*), der stadfæster Østre Landsrets nævningedom, hvorved en 25-årig tidligere straffet mand for drab af sine forældre og tyveri af ca. 6.000 kr. blev anset med fængsel på livstid. Han, der af Retslægerådet karakteriseredes som psykopat af blandet type, dels sensitiv og stemningsuligevægtig, dels selvhævdende og noget impulsiv, og som efter rådets skøn var uegnet til påvirkning gennem straf, fandtes vel at have befundet sig i en tilstand som beskrevet i straffelovens § 17, men ansås egnet til påvirkning gennem straf.

En mand, der var født i 1914, og som var straffet talrige gange, navnlig for hæleri med hensyn til tyveri, og senest løsladt den 20. august 1955 efter en i 1952 idømt straf af fængsel i 3 år for tyveri, blev fundet skyldig i 6 tyverier og 1 forsøg på tyveri, begået fra den 19. september til den 5. november 1955 fra forretninger, hvortil han skaffede sig adgang ved at gennembore gulvet, i et tilfælde loftet, eller ved at underbore vindueshasper. Det samlede udbytte i varer og kontanter androg ca. 17.000 kr. Ved Københavns Byret, der havde bedømt skyldforholdet noget anderledes end foran angivet, blev tiltalte dømt til at tages i sikkerhedsforvaring, medens han ved Østre Landsret idømtes fængsel i 5 år, idet landsretten som begrundelse for ikke at anvende sikkerhedsforvaring henviste til, at tiltalte først ved dommen af 1952 var blevet dømt for grove tyverier. Ved H.D. 27. marts 1957 (*U. 1957 p. 500*) blev tiltalte idømt sikkerhedsforvaring, idet dog fire af de deltagende tolv dommere stemte for at stadfæste landsrettens dom. Der kan henvises til den i N.T.f.K. 1957 p. 290 refererede dom i U. 1956 p. 1007.

En 17-årig mand, der et år i forvejen var blevet fritaget for tiltale efter straffelovens § 216, jfr. § 21 og § 23, mod at undergives børneforsorg, blev fundet skyldig i voldtægt overfor en 14-årig pige, som han på en vej havde revet af hendes cykel og derefter ført med sig ind på en mark. Efter at han havde været underkastet ambulantly undersøgelse af en afdelingslæge under åndssvageforsorgen udtalte denne, at han foreløbig må betegnes som åndssvag i lettere grad, selv om det er muligt, at der vil ske en modning, medførende en noget højere intelligenskvotient. Retslægerådets erklæring gik ud på, at han er åndssvag i lettere grad, umoden og ustabil, men næppe seksuel abnorm, og at hans handlinger må ses som udslag af ringe begavelse og umodenhed. Rådet fandt ham ikke egnet til påvirkning gennem straf, men tilrådede, da faren for ligeartede lovovertrædelser var nærliggende, at han inddroges under åndssvageforsorg. Ved Østre Landsrets nævningedom blev han henført under straffelovens § 17 og i medfør af § 70 dømt til anbringelse i en åndssvageanstalt. Denne dom, der af tiltalte var påanket med påstand om idømmelse af almindelig straf, blev stadfæstet ved H.D. 3. september 1957 (*U. 1957 p. 1007*). En af de deltagende fem dommere stemte dog for, at tiltalte skulle indlægges til observation på en åndssvageanstalt, idet det lægelige grundlag for at træffe afgørelse med hensyn til den strafferetlige sanktion fandtes at være for spinkelt.

En 49-årig kvinde blev fundet skyldig i forsøg på at dræbe en stærkt beruset mand ved at klemme med hænderne om hans hals. Hun var tidligere flere gange straffet bl. a. for beruselse og

efter straffelovens § 245, stk. 2. Retslægerådet betegnede hende som sinke og psykopatisk præget med holdningsløshed og udtalte, at hun gennem år havde været hengivet til spiritusmisbrug og nu var forfalden til drukkenskab. Rådet fandt hende ikke principielt uegnet til påvirkning gennem straf, men anbefalede, at hun underkastedes en afvænningsbehandling med antabus under kontrol gennem en længere periode, f. eks. 4 år, hvorhos det ville være af værdi, at hun samtidig undergaves psykiatrisk tilsyn. Ved Østre Landsrets nævningedom blev spørgsmålet om anvendelse af straffelovens § 17 besvaret bekræftende, og idet hun ikke fandtes egnet til påvirkning gennem straf, dømtes hun i medfør af § 70 til ved foranstaltning af overlægen ved psykopatanstalten i Herstedvester at anbringes i et afvænningshjem for drankere, således at hun forbliver der, indtil formålet med anbringelsen er opnået, hvorefter hun udskrives på prøve og under tilsyn ved overlægens foranstaltning og på de af overlægen fastsatte vilkår. Ved H.D. 21. maj 1957 (*U. 1957 p. 752*) dømtes hun til anbringelse i en forvaringsanstalt for psykopater.

En ustraffet mand, der var født i 1916, havde fra begyndelsen af 1948 til april 1952 gjort sig skyldig i grov uterlig behandling af sin hustrus hjemmевærende datter, født 6. februar 1938, og havde derefter indtil sommeren 1955 flere gange haft samleje med hende. Han havde endvidere fra august til oktober 1956 tre gange øvet grov kønslig usædelighed med en 5-årig dreng. Retslægerådet udtalte om tiltalte bl. a., at der var konstateret en arvelig betinget forbening af kraniets knogler og en formentlig fremadskridende organisk hjernelidelse ledsaget af epilepsi. Endvidere udtaltes, at hans intellektuelle standpunkt altid har været ret lavt, rimeligvis på sinkestadiet. De nævnte lidelser har nu yderligere reduceret hans intelligens, således at den nu svarer til niveauet hos de i lettere grad åndssvage. De begåede seksuelle lovovertrædelser må ses som en følge af nedsat modstandskraft mod seksuelle impulser på grund af hans ringe åndelige stade. Rådet anså ham for uegnet til påvirkning gennem straf og anbefalede, at han blev inddraget under epileptikerforsorg. Ved Vestre Landsrets nævningedom blev tiltalte henført under straffelovens § 17 og dømt til at inddrages under forsorg af epileptikerhospital, således at vedkommende overlæge træffer bestemmelse om, hvorvidt tiltalte skal være på hospitalet eller undergives familiepleje eller anden pleje under tilsyn af hospitalet. Ved H.D. 23. oktober 1957 (*U. 1957 p. 1059*) blev tiltalte i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand dømt til anbringelse i helbredelsesanstalt for epileptikere eller i sindsygehospital. En af de deltagende fem dommere stemte dog for at stadfæste landsrettens dom.

En kasserer for et menighedsråd havde i løbet af 5—6 år til egen fordel forbrugt 23.200 kr. af de af ham bestyrede kasser og fandtes derfor skyldig i underslæb. Han havde i en lang årrække lidt af sukkersyge i svær grad; sygdommen havde været vanskelig at behandle, hvorfor han særligt i de senere år havde haft hyppige insulintilfælde. Retslægerådet udtalte, at det måtte antages, at disse efterhånden havde medført en organisk beskadigelse af hjernen, der psykisk var resultatet i en betydelig åndelig svækkelsestilstand, der også havde bestået på tidspunktet for handlingerne. Raadet erklærede videre, at det vel var noget tvivlsomt, hvorvidt denne svækkelsestilstand kunne karakteriseres som sindssygdom, men den måtte i hvert fald henføres til de i straffelovens § 17 omhandlede psykiske abnormtilstande. Ved Østre Landsrets dom fandtes der ikke grundlag for anvendelse af straffelovens § 17, og tiltalte ansås — ligesom ved underretten — med fængsel i 1 år 3 måneder. Ved H.D. 29. november 1957 (*U. 1958 p. 54*) lægges det derimod med fire dommerstemmer mod een til grund, at tiltalte havde befundet sig i en psykisk abnormtilstand som omhandlet i straffelovens § 17, men han ansås egnet til påvirkning gennem straf, og dommen stadfæstedes. Der kan med hensyn til henførelsen under § 17 henvises til *Helweg*: Den retslige psykiatri i kort omrids, 2. udg. p. 20, og *Hurwitz*: Den danske kriminalret, alm. del p. 429 og med hensyn til spørgsmålet om strafegnethed til H.D. i U. 1944 p. 1101, jfr. også H.D. i U. 1947 p. 554.

En i 1925 født mand, der i 1946 og 1947 var anset med fængsel for berigelsesforbrydelser, dømtes i 1951 ligeledes i anledning af begåede berigelsesforbrydelser til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt. Han karakteriseredes da af Retslægerådet som psykopat af den viljesvage, moralsk uudviklede type med ret udtalte kriminelle tilbøjeligheder samt hang til lediggang. Han blev udskrevet på prøve fra forvaringsanstalten ved retskendelse af 20. juni 1953. I september 1956 og i januar 1957 havde Rigsadvokaten sluttet sager, der var rejst mod ham i anledning af overtrædelse af vilkårene for prøveudskrivningen, med indskærpelse af disse vilkår. Han fandtes nu skyldig i underslæb ved i maj-juni 1957 at have forbrugt et beløb på 406 kr., som var betroet ham i hans egenskab af portier på et hotel, og i bedrageri med hensyn til 34 kr. ved kort tid senere at have indlogeret sig på et andet hotel uden evne og vilje til at betale for kost og logi. Medens tiltalte for disse forhold ved underretten blev idømt fængsel i 80 dage, blev han ved Vestre Landsret dømt til anbringelse i forvaringsanstalt for psykopater. Ved H.D. 20. december 1957 (*U. 1958 p. 88*) tiltrådtes det, at tiltaltes tilstand omfattedes af straffelovens § 17, stk. 1, og at han med hensyn til de nu begåede forbrydelser ikke kunne anses egnet til påvirk-

ning gennem straf. Under hensyn til forbrydelsernes karakter og til, at han havde været undergivet varetægtsfængsel m. v. siden 26. juni 1957, fandtes det imidlertid ikke af hensyn til retssikkerheden fornødent, at han påny anbragtes i forvaringsanstalten, eller at der iøvrigt blev truffet foranstaltninger overfor ham udover de allerede gældende, hvorefter han som anført var udskrevet på prøve fra forvaringsanstalten på nærmere angivne vilkår. Tre af de deltagende tretten dommere fandt dog, at tiltalte for de nu begåede forhold ikke kunne anses uegnet til påvirkning gennem straf og stemte for at idømme ham fængsel i 4 måneder, der var udstået ved varetægtsfængsel. Et noget lignende tilfælde er med samme resultat afgjort ved Østre Landsrets dom 4. november 1957 (*U. 1958 p. 151*).

Ved H.D. 1. april 1958 (*U. 1958 p. 521*), der stadfæstede Østre Landsrets nævningedom, blev en 28-årig ustraffet mand, der af Retslægerådet karakteriseredes som psykopat af noget kompliceret type, og som i stærkt spirituspåvirket tilstand havde forvoldt ildebrand i sin moders lejlighed, idet han antændte nogle aviser, anset efter straffelovens § 181, stk. 1, med psykopatfængsel i 1 år 3 måneder. Om anvendelse af psykopatfængsel kan henvises til *Stürup* i N.T.f.S. 1945 p. 90 ff og *Hurwitz*: Den danske kriminalret, Alm. del p. 651—52.

En 23-årig mand havde med et pistolskud dræbt sin fraseparerede hustru og havde derefter foretaget selvmordsforsøg, hvorved han pådrog sig en svær hjernelæsion, der ifølge erklæring fra Retslægerådet havde medført en betydelig intellektuel og følelsesmæssig reduktion, således at han nu befandt sig i en tilstand, der måtte ligestilles med sindssygdom. Denne tilstand måtte antages at være af varig karakter. Ved Vestre Landsrets nævningedom 21. maj 1958 (*U. 1958 p. 944*) blev tiltalte efter straffelovens § 237, jfr. § 85, stk. 1, anset med fængsel i 6 år. I medfør af straffelovens § 71 dømtes han derhos til anbringelse i et sindssygehospital, indtil straffen måtte kunne fuldbyrdes. Jfr. herved *Hurwitz*: Den danske kriminalret, alm. del p. 650—51, og *Hoff* i *U. 1958 B p. 141*.

*

Betinget dom.

En 33-årig ustraffet mand havde taget en 16½ år gammel dreng, som han havde truffet på gaden, med hjem, hvor han øvede gensidig onani med drengen. Herfor ansås han efter straffelovens § 225, stk. 2. Ved Københavns Byret fastsattes straffen til fængsel i 8 måneder, der gjordes betinget med en prøvetid på 3 år. Ved Østre Landsret ændredes straffen til en ubetinget straf af fængsel i 4 måneder. Ved H.D. 19. november 1957 (*U. 1958 p. 43*)

bestemtes straffen til fængsel i 6 måneder. Under hensyn til de i sagen foreliggende særlige omstændigheder, navnlig at det udviste forhold, med hensyn til hvilket der ikke var ydet betaling, måtte anses som enkeltstående, at tiltalte var opvokset under vanskelige forhold, og at han fik et særdeles godt skudsmål, blev straffen gjort betinget med en prøvetid på 3 år. To af de delta-gende fem dommere stemte dog for at fastsætte straffen til fængsel i 60 dage ubetinget.

Om en 59-årig ustraffet mand var det oplyst, at han i en lang årrække havde været ansat i samme virksomhed, bl. a. som afdelingsleder, og at han derefter havde virket som ejendomsmægler, men at hans forhold økonomisk og socialt var blevet forringet. Han havde nu gjort sig skyldig i alfonseri ved i et års tid delvis at have ladet sig underholde af en 38-årig kvinde, med hvem han delte bolig, og som drev erhvervsmæssig utugt, hvilket hun også tidligere havde gjort. Ved Københavns Byrets dom blev han efter straffelovens § 229, stk. 2, anset med fængsel i 6 måneder. Østre Landsret stadfæstede dommen, men gjorde dog straffen betinget med en prøvetid på 3 år under tilsyn af Dansk Forsorgs-selskab. Det var for landsretten oplyst, at tiltalte var blevet gift med kvinden og havde fået arbejde som kontorist, samt at hu-struen havde regelmæssigt arbejde som kogerske. Denne dom stadfæstedes ved H.D. 4. september 1958 (*U. 1958 p. 1108*), idet dog fem af de deltagende elleve dommere stemte for at stadfæste byrettens dom. Jfr. herved *v. Eyben*: Strafudmåling p. 229, *Waa-ben*: Betingede straffedomme p. 151—52 og *Theodor Petersen* i N.T.f.K. 1947 p. 98.

Se også Østre Landsrets dom af 3. marts 1958 (*U. 1958 p. 646*) nedenfor under afsnittet om sædelighedsforbrydelser.

*

Konfiskation.

I flere tilfælde har der fundet konfiskation sted af automobiler, der var indregistreret i Sverige og i strid med de gældende regler om indførselstilladelse og toldberigtigelse var blevet indført her-til landet, jfr. Østre Landsrets domme i U. 1957 p. 883 og 1958 p. 149 og Vestre Landsrets dom i V.L.T. 1957 p. 362. Ved H.D. 7. januar 1958 (*U. 1958 p. 235*) stadfæstedes konfiskationen af et automobil i et sådant tilfælde, hvor det ved landsrettens dom var anset bevist, at tiltalte ved den ulovlige indførsel havde handlet i den hensigt at unddrage statskassen told m. v. Konfiskationen var herefter hjemlet ved toldforordningens § 107, ifølge hvilken bestemmelse konfiskation er obligatorisk. Toldforordningen er nu ophævet ved lov nr. 1 af 28. januar 1959, der ikke indeholder bestemmelser om konfiskation af indsmuglede varer, jfr. *Per Lindegaard* i *Juristen* 1958 p. 639 ff.

Ved Østre Landsrets dom 6. december 1957 (*U. 1958 p. 414*) blev nogle fra Frankrig indførte på engelsk affattede bøger og hæfter, der fandtes utugtige, jfr. straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2, konfiskeret i medfør af straffelovens § 77, idet der ikke fandtes at kunne gøres brug af den i presselovens § 13, nr. 3, omhandlede adgang til i stedet at give pålæg om skrifternes udsendelse af riget.

En svensk statsborger købte i 1945 i Sverige ca. 200.000 danske kroner i sedler. Heraf indførte han i 1952 i strid med § 2 i bkg. nr. 218 af 11. juli 1947 uden tilladelse fra Danmarks Nationalbank 144.300 kr. til Danmark, hvor beløbet i 1953 toges i bevaring af politiet. Hans bo havde siden 1948 været under konkursbehandling i Sverige, og han straffedes i Sverige for ulovlig pengeudførsel og for derved at have unddraget eller forholdt boet midler. Under en mod ham i Danmark rejst sag blev beløbet 144.300 kr. ved Københavns Byrets dom inddraget til fordel for statskassen. Under en af det svenske konkursbo iværksat anke, blev dommen stadfæstet såvel ved Østre Landsret som ved Højesteret. Det siges i H.D. 27. november 1958 (*U. 1959 p. 57*), at der i den dagældende vareforsyningslovs § 17, stk. 4, var hjemmel til konfiskation af beløbet, og det kunne ikke medføre nogen ændring heri, at beløbet uretmæssigt var unddraget konkursboet, og at boet ikke havde noget ansvar for, at beløbet ulovligt var indført her til landet. Der fandtes derhos at være rimelig grund til at bringe den nævnte — fakultative — konfiskationsbestemmelse i anvendelse, uanset at boet for Højesteret havde henvist til, at de i boet anmeldte krav i alt væsentligt var skattekrav, og at disse på grund af forældelse ikke påhvilede fallenten personlig, således at en undladelse af konfiskation ikke ville medføre nogen fordel for ham. Om betingelserne for konfiskation i henhold til vareforsyningslovens § 17, stk. 4, se *Hurwitz: Den danske Kriminalret*, alm. del p. 584—85.

*

Forældelse.

To tiltalte havde i slutningen af april 1950 og senere samme år gjort sig skyldige i overtrædelse af vareforsyningsloven ved forhold, for hvilke tiltale blev rejst ved anklageskrift af 5. april 1955. Ved lov nr. 301 af 14. december 1955 ophævedes den indtil da gældende bestemmelse i vareforsyningslovens § 17, stk. 3, der gik ud på, at strafansvaret forældes efter de i straffeloven indeholdte regler, dog at forældelsesfristen, uanset størrelsen af den forskyldte straf, er 5 år. Det fremgår af forhandlingerne i folketinget, at ændringen var begrundet med, at en 2-årig forældelsesfrist mentes at være tilstrækkelig, da der ikke var så mange sager mere. Ved H.D. 9. april 1957 (*U. 1957 p. 523*), der stadfæ-

stede Østre Landsrets dom, ansås strafskylden ikke at være forældet. Af de i pådømmelsen deltagende fem dommere stemte fire for dette resultat. To af disse dommere begrundede det med, at den nævnte lovændring havde beroet på ydre, strafskylden uvedkommende forhold, og at den 5-årige forældelsesfrist derfor i medfør af straffelovens § 3, stk. 1, 2. pkt., fortsat måtte komme til anvendelse. De to andre dommere i flertallet fandt derimod ikke sikre holdepunkter for, at ændringen skulle bero på ydre, strafskylden uvedkommende forhold. De antog imidlertid, at det følger af bestemmelserne i straffelovens § 94 om afbrydelse af forældelsen og af forældelsesreglernes natur, at forældelse ikke indtræder, når retsforfølgning vedrørende en overtrædelse er rettidigt indledet efter de dagældende forældelsesregler, og forfølgningen derefter gennemføres til dom. Den femte dommer, der var enig med de to sidstnævnte dommere i, at den 2-årige forældelsesfrist fandt anvendelse på forholdet, mente dernæst, at det — under hensyn til den i straffelovens § 3, stk. 1, 1. pkt., indeholdte bestemmelse, hvis anvendelse i det foreliggende tilfælde iøvrigt måtte anses stemmende med principperne for forældelse på strafferettens område — ikke kunne antages, at det kunne være til hinder for anvendelsen af forældelsesreglen i den nugældende vareforsyningslov, at retsforfølgningsskridt efter udløbet af den deri bestemte forældelsesfrist var indledet rettidigt i henhold til den ældre vareforsyningslov. Denne dommer stemte derfor for at frifinde de tiltalte. Se om spørgsmålet *Hurwitz*: Den danske kriminalret, alm. del p. 180—81, *Torp*: Den danske strafferets alm. d. p. 179—80 og *Andenæs*: Alm. Strafferett p. 516 f samt V.L.T. 1934 p. 67.

En tilsvarende afgørelse er truffet ved Østre Landsrets dom 9. juli 1957 (*U. 1957 p. 956*), der antager, at den ved § 22 i monopolloven af 31. marts 1955 skete ændring af forældelsesreglerne for overtrædelse af den i lovens § 23 nævnte ældre prislovgivning beroede på ydre, strafskylden uvedkommende forhold, og at den 5-årige forældelsesfrist i prislovgivningen derfor stadig var anvendelig på ældre overtrædelser af denne.

*

Falsk forklaring.

Under en af en husejer begæret fogedforretning om udsættelse af en lejer forklarede denne i strid med sandheden, at han havde betalt et års leje, og foreviste til dokumentation heraf en kvittering, som han havde forskaffet sig på en efter straffelovens § 173 strafbar måde. Ved Vestre Landsrets dom 6. marts 1957 (*U. 1957 p. 616*) henførtes forholdet — foruden under straffelovens § 173 — under dens § 158, stk. 1, og ikke under § 162, som tiltalen lød på, idet forklaringen ikke angik et punkt, om hvilket han havde været pligtig at udtale sig, men måtte anses som en partsforkla-

ring for fogedretten. Se *Hurwitz*: Den danske kriminalret, spec. del p. 88 og 102—03, og *Svend Ipsen* i U. 1951 B p. 277 ff.

Ved Østre Landsrets dom 20. maj 1957 (*U. 1957 p. 892*) anvendtes ligeledes straffelovens § 158 i et tilfælde, hvor en person, overfor hvem der begæredes nedlagt fogedforbud, havde afgivet falsk forklaring for fogedretten i et retsmøde, til hvilket sagen var udsat til procedure i anledning af fremkomne indsigelser.

Ved Østre Landsrets dom 14. januar 1957 (*U. 1957 p. 435*) blev en tiltalt, der som rekvisitus under en udlægsforretning havde udtalt, at han virkede i „free lance“ som ingeniør, skønt han havde månedslønnet arbejde som funktionær i en kommune, anset efter straffelovens § 162, idet han efter retsplejelovens § 520, stk. 1, havde pligt til at udtale sig om, hvor han var ansat.

Tilsvarende afgørelse med hensyn til urigtige oplysninger om arbejdsforhold, afgivet under en udpantningsforretning, er truffet ved Østre Landsrets dom 15. august 1957 (*U. 1957 p. 1101*).

*

Brandstiftelse.

En mand havde en nat ved 1-tiden stukket en brændende tændstik ind gennem brevsprækken i hoveddøren til en lejlighed for at orientere sig om, hvorvidt der var nogen hjemme i lejligheden, hvilket havde tilfølge, at der gik ild i et på den øverste del af dørens inderside anbragt gardin af værdi 2 kr., der brændte, hvorhos dørens maling beskadigedes. Under hensyn til ildens ringe omfang og skadens ringe størrelse samt til, at der ikke efter en sagkyndig udtalelse kunne antages at have foreligget fare for større udbredelse af ilden, blev den pågældende ved Østre Landsrets dom 21. april 1958 (*U. 1958 p. 971*) frifundet for overtrædelse af straffelovens § 182, hvorimod han ansås med en bøde for overtrædelse af lov 15. maj 1868 § 11. Se *Hurwitz*: Den danske kriminalret, spec. del p. 165—66 og p. 160 og 162, jfr. herved *Nelson* i U. 1956 B p. 157, og U. 1934 p. 1011.

*

Sædelighedsforbrydelser.

En 52-årig ustraffet mand havde i en række tilfælde i kønsligt øjemed slået tre 15—16-årige drenge, af hvilke de to var velkendt med homoseksuelle praktiker, med hånden i deres blottede bagdel for betaling og i et tilfælde gjort forgæves forsøg herpå overfor en 14-årig uberørt dreng. Hans forhold blev såvel af Københavns byret som af Østre Landsret henført under straffelovens § 232, og dette stadfæstedes ved H.D. 12. april 1957 (*U. 1957 p. 534*) med bemærkning om, at drengenes samtykke ikke kunne medføre, at forholdet blev straffrit. To af de deltagende fem dom-

mere stemte for at henføre forholdet under straffelovens § 225, stk. 2, tildels jfr. § 21. Straffen fastsattes til fængsel i 4 måneder, og der meddeltes tiltalte pålæg i henhold til §236, stk. 2. Om samtykkes betydning se *Hurwitz*: Den danske kriminalret, alm. del p. 306 og spec. del p. 208—09, *Krabbe*: komm. straffelov (4. udg.) p. 527—28 og H. D. i U. 1912 p. 148 og U. 1956 p. 302.

En 26-årig mand, der bortset fra en politivedtægtsovertrædelse var ustraffet, havde på et hospital, hvor han intet lovligt ærinde havde, for at søge kønslig tilfredsstillelse beluret to sygeplejersker, medens de tog bad, og havde yderligere en gang indfundet sig på hospitalet i samme øjemed, men blev da forhindret i sit forehavende ved en portørs tilstedekomst. Han havde som følge af hustruens forhold seksuelle vanskeligheder i sit ægteskab og havde fast stilling. Ved Østre Landsrets dom 3. marts 1958 (*U. 1958 p. 646*) ansås han efter straffelovens § 232 med en betinget straf af hæfte i 14 dage. Det var fra tiltaltes side gjort gældende, at der ikke forelå forsæt, da han havde regnet med og ønsket at forblive uset, men ved dommen fandtes han skyldig, allerede fordi det måtte have stået ham klart, at der var risiko for, at han ville blive opdaget af kvinderne.

Ved Østre Landsrets dom 29. maj 1958 (*U. 1958 p. 990*) blev en mand, der under urigtig angivelse af, at han var læge, havde foretaget en undersøgelse af en 18-årig mand, som han angav at ville ansætte hos sig, og herunder befølt ham på kønsdelen, anset efter straffelovens § 232. Straffen fastsattes til 20 dagbøder. Se også de ovenfor under afsnittet om betinget dom refererede højesteretsdomme af 19. november 1957 (*U. 1958 p. 43*) og 4. september 1958 (*U. 1958 p. 1108*).

*

Vold mod sagesløs person.

Da en 34-årig gårdejer arbejdede på sin mark, bemærkede han, at en mand og en dreng spillede bold på hans græsmark ved en bunker. Efter at det havde stået på et kvarters tid, gik han hen til manden og sagde, at de skulle forsvinde fra hans grund, hvor til manden svarede, at det var han vel så nødt til. Da gårdejeren syntes, at manden var for længe om at efterkomme opfordringen til at forsvinde, blev han ophidset og tildelte ham et knytnæveslag på kæben, hvorved to kunstige tænder i overmunden brækkede. Gårdejeren, der var ustraffet, og som under sagen havde betalt 31 kr. i erstatning som forlangt, ansås efter straffelovens § 244, stk. 4. Medens underretten, der fandt, at den udøvede vold vel havde været af mindre omfang, men dog ikke af ringe betydning, fastsatte straffen til hæfte i 10 dage, forhøjede Vestre Landsret, hvor tiltalte påstod formildelse, straffen til fængsel i

30 dage. Ved H.D. 18. april 1958 (*U. 1958 p. 564*) stadfæstedes underrettsdommen i henhold til dens grunde, og idet der ikke fandtes at foreligge særlig formildende omstændigheder.

*

Underslæb.

En hos en sagfører ansat fuldmægtig tilegnede sig fra sagførens pengeskab, som han havde nøgle til, kreditforeningsobligationer til pålydende 40.000 kr., der var deponeret af klienter hos sagføreren. Han belånte obligationerne i en bank for at skaffe midler til at finansiere en større ejendomshandel og leverede dem tilbage, da handelen var ordnet. I Østre Landsrets dom 4. marts 1957 (*U. 1957 p. 649*) udtales det, at selv om det vel måtte antages, at han havde haft en vis rimelig grund til at tro, at han ved videresalg af ejendommen inden for en kortere periode kunne skaffe kontante midler til veje til frigørelse af obligationerne, måtte hans tilegnelse af disse anses som en berigelsesforbrydelse, idet det måtte have stået ham klart, at han udsatte ejerne af obligationerne for en økonomisk risiko. Efter hans selvstændige stilling i sagførerfirmaet bedømtes forholdet som underslæb, og straffen fastsattes til fængsel i 6 måneder. Se *Hurwitz: Den danske kriminalret*, spec. del p. 417—18, *Waaben: Det kriminelle forsæt* p. 278—91, *Andenæs: Formuesforbrytelsene* p. 30, og det i N.T.f.K. 1957 p. 295 givne referat af Østre Landsrets dom i U. 1956 p. 564.

*

Uagtsomt hæleri (straffelovens § 303).

En tobakshandler havde gennem længere tid i betydeligt omfang — til dels efter indsendte bestillinger — solgt tobak m. v. mod betaling i frimærker, der af køberne var erhvervet ved berigelsesforbrydelser. Han ansås herfor ved H.D. 14. april 1958 (*U. 1958 p. 543*) efter straffelovens § 303 med 60 dagbøder, hvorhos det indvundne udbytte 2.500 kr. konfiskeredes.

*

Færdselsloven (frakendelse af retten til at føre motordrevet køretøj).

I færdselslov nr. 153 af 24. maj 1955 § 70, stk. 1, er det foreskrevet, at frakendelse af retten til at føre motordrevet køretøj, hvortil der kræves førerbevis, skal finde sted, når en fører af et sådant køretøj har ført dette på groft uforsvarlig måde, eller det iøvrigt efter beskaffenheden af den begåede forseelse og under hensyn til, hvad der foreligger oplyst om tiltaltes forhold som fører af motordrevet køretøj, findes betænkeligt af hensyn til færdselssikkerheden, at han fører motordrevet køretøj. Der kan herved henvises til Betænkning angående revision af færdsels-

loven og loven om motorkøretøjer (1954) p. 89, der fremhæver den hensynsløse kørsel, hvad enten den giver sig udslag i et enkelt særligt groft tilfælde eller i en række hver for sig mindre grove forhold. Spørgsmålet om anvendelse af denne bestemmelse har nu i adskillige tilfælde været forelagt domstolene.

I nogle af disse sager havde tiltalte foretaget *ulovlig overhaling* af andre køretøjer. I den ved H.D. 6. november 1957 (*U. 1958 p. 8*) pådømte sag havde tiltalte som fører af en personmotorvogn overhalet højre om to forankørende motorkøretøjer og derefter overhalet til venstre på vej op ad en bakke. Førerretten frakendtes for et tidsrum af 6 måneder. — H.D. 20. december 1957 (*U. 1958 p. 83*) angik et tilfælde, hvor føreren af et personautomobil en oktoberaften i tusmørke med tændte parkeringslygter og i fedtet føre med en efter forholdene for stor hastighed ved opkørselen til Lillebæltsbroen foretog overhaling af 3—4 forankørende automobiler, hvorved han påkørte et modgående automobil i dettes del af vejbanen. Førerretten frakendtes for 6 måneder. — Ved H.D. 13. maj 1958 (*U. 1958 p. 773*) pådømtes en sag, hvor føreren af en lillebil under overhaling foran en bakketop havde overskredet den hvide spærrelinie. Østre Landsret havde — også under hensyn til en foreliggende uvished om, hvor overhalingen var påbegyndt — fundet det betænkeligt at karakterisere kørselen som groft uforsvarlig. Dette tiltrådtes af Højesteret, men under hensyn til forseelsens beskaffenhed og de iøvrigt foreliggende oplysninger om tiltaltes forhold som fører af motorkøretøj frakendtes førerretten for 6 måneder. Tiltalte havde i de seneste 2—3 år været straffet 9 gange for færdselsforseelser, hvorved han bl. a. gentagne gange havde gjort sig skyldig i uforsigtig og hensynsløs kørsel, der havde haft påkørsel til følge eller havde medført fare for andre trafikanter og vist, at han savnede ansvarsbevidsthed og forståelse af hensynet til færdselssikkerheden. — H.D. 27. august 1958 (*U. 1958 p. 1061*) angik føreren af et personautomobil, der en formiddag på en hovedvej foran en uoverskuelig bakketop havde overhalet to personbiler, således at han på en strækning af ikke under 80 m kørte med sin vogns højre hjul ca. $\frac{1}{2}$ m til venstre for spærrelinien, var til ulempe for en modgående personbil og først var tilbage i højre vejhalvdel ca. 50 m før bakkens top, over hvilken spærrelinien fortsatte. Med tre dommerstemmer mod to frakendtes førerretten for 6 måneder. — Ved H.D. af s. d. (*U. 1958 p. 1065*) dømtes føreren af en lastmotorvogn med påhængsvogn, der på en hovedvej efter lygtetændingstid havde overhalet en personvogn op ad en uoverskuelig bakke og herunder overskredet spærrelinien på en strækning af ca. 175 m indtil dens afslutning ca. 20 m før bakketoppen, og som derefter havde overhalet en lastvogn op ad en anden uoverskuelig bakke og herunder på en

strækning af ca. 110 m kørt helt til venstre for spærrelinien indtil kort efter dens ophør ca. 60 m fra bakketoppen. Førerretten frakendtes for 6 måneder. — Der kan endvidere henvises til Østre Landsrets domme af 20. december 1956 (*U. 1957 p. 413*) og 20. marts 1958 (*U. 1958 p. 664*) og Vestre Landsrets dom 12. februar 1957 (*V.L.T. 1957 p. 162*).

Overtrædelse af *hastighedsbestemmelserne* har ligeledes givet anklagemyndigheden anledning til at nedlægge påstand om frakendelse af førerretten, også i tilfælde, hvor intet uheld var sket. Ved H.D. 8. maj 1957 (*U. 1957 p. 733*) blev en sådan påstand dog ikke taget til følge. Sagen angik en 51-årig ustraffet chauffør, der på en hovedvej havde ført et turistautomobil med passagerer med en fart af op til 90 km/t og derhos havde undladt at respektere to vejtavler om nedsat hastighed, henholdsvis ved et vejstykke, hvor den halve vejbane på grund af vejarbejder var spærret, og ved Lillebæltsbroen. Tiltaltes kørsel var over hele strækningen, ca. 20 km, blevet kontrolleret af to færdselsbetjente, der havde udtalt, at tiltalte foretog flere overhalinger, også af lastbiler, uden at der herved fremkom konkret risiko eller fare, idet tiltalte iøvrigt kørte rutineret. De karakteriserede kørselen som uforsvarlig, men ville ikke betegne den som groft uforsvarlig. Af de deltagende tretten dommere stemte tre for at frakende førerretten for 6 måneder. — Frakendelse for 6 måneder er sket ved Vestre Landsrets domme af 9. november 1956 (*U. 1957 p. 179*) og 10. april 1957 (*U. 1957 p. 836*), der begge angik motorcyklister, der havde kørt med meget store hastigheder. Endvidere kan henvises til Vestre Landsrets domme 31. oktober 1956 (*V.L.T. 1957 p. 16*) og 19. december 1957 (*V.L.T. 1958 p. 59*).

I H.D. 5. november 1956 (*U. 1957 p. 13*) var forholdet det, at føreren af et vareautomobil på en hovedvej ville *svinge til venstre* over hovedvejens modsatte kørebane for at fortsætte ad en sidevej. Han svingede med ringe fart i for kort bue og bemærkede ikke en motorcyklist, der kom imod ham ad hovedvejen med en fart af ca. 60 km/t. Motorcyklen påkørte automobilet, hvorved en passager på motorcyklen blev dræbt. Vareautomobilets fører blev dømt for uagtsomt manddrab og overtrædelse af færdselsloven, men førerretten blev ikke frakendt. To af de fem deltagende dommere stemte dog for frakendelse i et år. — Lignende situation med alvorlige følger forelå i H.D. 28. august 1958 (*U. 1958 p. 1070*) og H.D. 18. december 1958 (*U. 1959 p. 102*), og heller ikke i disse tilfælde frakendtes førerretten; i førstnævnte sag stemte dog én af de fem dommere for at frakende retten for 6 måneder. I de nævnte tre sager var der ikke tale om hensynsløs kørsel eller noget i retning heraf, f. eks. at tiltalte ville „tage chancen“ for at komme over foran den anden, men der forelå

sandsynligvis en øjeblikkelig svigtende omtanke eller agtpågivenhed hos føreren i en situation, der krævede hans opmærksomhed i forskellige retninger, og afgørelserne må vel ses som udtryk for, at dette ikke i de foreliggende tilfælde kunne karakteriseres som et så groft forhold, som bestemmelsen tager sigte på.

Tilsidesættelse af *vigepligtsreglerne* forelå i følgende tilfælde. H.D. 8. maj 1958 (*U. 1958 p. 761*) angik føreren af en lastmotorvogn, der med langsom fart kørte ind på en hovedvej, hvor der var opsat almindelig hovedvejstavle, og som dér stødte sammen med en fra højre kommende lastmotorvogn, som han, der havde to personer med i førerhuset, ikke havde set før umiddelbart før sammenstødet. Førerretten frakendtes for 6 måneder. Tre af de deltagende syv dommere stemte dog for — ligesom underretten og landsrettens flertal — at undlade frakendelse. — Ved H.D. 28. august 1958 (*U. 1958 p. 1075*) blev førerretten frakendt føreren af en personvogn for 6 måneder. Han var en helligdagsmorgen ca. kl. 8,50 kørt ind i et blinklysreguleret kryds i København med en fart, der lå i hvert fald noget over 60—65 km/t, og som væsentlig oversteg det forsvarlige, og havde i krydset påkørt en fra højre kommende knallertfører, der herved pådrog sig et lårbensbrud. Endvidere henvises til Vestre Landsrets domme 20. februar 1957 (*V.L.T. 1957 p. 172*), 15. april 1958 (*V.L.T. 1958 p. 200*) og 14. maj 1958 (*V.L.T. 1958 p. 245*).

Ved H.D. 29. august 1958 (*U. 1958 p. 1079*) frakendtes førerretten for et år føreren af et lastautomobil, der for sent bemærkede, at lyssignalet ved en *ubevogtet jernbaneoverskæring*, som han skulle passere på en amtsvej, viste rødt blink, hvilket medførte et sammenstød med toget, hvorved en passager i automobil blev dræbt. Der kan også henvises til Vestre Landsrets dom 10. december 1957 (*U. 1958 p. 386*).

Føreren af en personmotorvogn havde en nat på en hovedvej kørt væsentlig hurtigere end forsvarligt efter forholdene, herunder at han på grund af modkørende færdsel kørte med nedblændede lygter, og under denne kørsel havde han bagfra påkørt og dræbt en cyklist, som han for sent blev opmærksom på. Ved H. D. 8. februar 1957 (*U. 1957 p. 321*) blev førerretten frakendt for et år. Se også Østre Landsrets dom 24. oktober 1957 (*U. 1958 p. 145*).

Th. Gjerulff.